

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvitationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 10. Soluuntur argumenta contrariarum opinionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

quàm aliâ impossibiles. Est enim impossibile ut concipiant Patri, vel Filio, vel Spiritui Sancto, sintque meliores cuiuslibet illorū ut ens est. Ita scilicet ut Patri, quatenus ens est melius sit esse simul intrinsicè Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, quàm esse Patrem tantum distinctum realiter à Filio, & à Spiritu sancto.

100. Peccant tertio, qui dicunt relationes diuinas, etiam prout comparatas ad singulas personas, esse perfectiones simplices, si intelligatur illud esse perfectionem simplicem, quod est melius habere, quàm non habere. Habere, inquam quocunque modo, siue tanquam intrinsicè constituens, aut aliter efficiens formaliter, siue tanquam possessum aut extrinsecè pertinet ad se. Quilibet autem persona diuina licet non constituitur intrinsicè relationibus sibi oppositis: illas tamen habet alio modo tanquam ad se pertinentes. Nam per circuminfectionem quæcunque sunt in vna persona, sunt alterius, iuxta illud Christi Ioan. 16. *Omnia que habet Pater, mea sunt.* & Ioan. 17. *Omnia mea tui sunt, & tua mea sunt.* Sicut enim fructus ab arbore pendens, ad arborem pertinet tanquam illius ornamentum: sic & multo magis Filius pertinet ad Patrem æternum, & Spiritus sanctus ad spiratorem. Ac vice versa, Pater pertinet ad Filium, & spirator ad Spiritum sanctum, tanquam illius principium. Et quicquid est vnius personæ proprium, est alterius, quia ad alteram est id quod est. Peccant, inquam, eo quod malè explicant, per, habere quomodo unque, id quod dicitur in definitione perfectionis simpliciter simplicis, *que melior ipsa quàm non ipsa &c. cuiuslibet enti ut ens est.* Verus enim sensus horum verborum est, quæ melior ipsa est supple; cuiuslibet enti, in quo scilicet est, aut illud ipsum est per identitatem. Vallem. Ut declarat auctor istius definitionis S. Anselmus in Monolog. cap. 14. cum addit paulò post; *Melius autè est in aliquo non ipsum, quàm ipsum: ut non aurum quàm aurum. Nà melius est homini non esse aurum, quàm esse aurum: quamuis forsitan melius esset alicui aurum esse, quàm non aurum esse, ut plumbo.* Et sæpius eodem capite repetit perfectionem simplicem esse illam quæ est melior quàm ipsius oppositum, ut sapiens, quàm non sapiens, aut quæ in aliquo melior est, quàm impossibilis cum illo, spectato scilicet ut ens est.

SECTIO X.

Soluntur argumenta contrariarum opinionum.

101. **C**ontra doctrinam traditam sectione præcedenti sentiunt non pauci. Quorum aliqui contendunt relationes personarum diuinarum non esse perfectio-

nes, ut Scoeus Quodlibeto 5. articulo 1. & 2. Caietan. 1. p. q. 28 art. 2. circa solutionem tertij. Molin. quæst. 3. art. 7. disp. 2. §. secundo, & est argumentum ad hominem: Bellarm. lib. 2. de Christo cap. 12. Becan. cap. 2. de Trin. q. 6. conclus. 2. Alij ex opposito contendunt esse perfectiones simpliciter simplices, ut Maior in 1. dist. 33. & 34. quæst. vnica prope finem. §. *Ad aliud dicitur*: Valentia in controuersijs lib. 2. de Trinit. cap. 12. Vasq. disp. 122. cap. 4. & Ruys disp. 30. sect. 9. num. 5. Sed isti nihil opponunt quod solum supra non sit.

Alicum argumenta hæc præcipue esse possunt. Primò, quia alioquin essent in Deo plures perfectiones diuersæ realiter. At qui perfectio diuina, ut pote suprema, est vnica. Ideoque Patres vitant nomen plurale, quando loquuntur de perfectione Dei. Secundo, sequeretur in vna personarum diuinarum perfectionem aliquam esse, quæ non esset in alia. Ex quo sequeretur personam illam esse imperfectam; quippe carentem perfectione aliqua, & quidem valde magna. Tertio, sequeretur plus esse perfectionis in tribus personis simul sumptis, quàm in vna, contra communem sensum fidelium, & contra illud Augustini lib. 6. de Trin. cap. 8. *Tantus est solus Pater, vel solus Filius, vel solus Spiritus sanctus; quantus est Pater, Filius, & spiritus sanctus.* Quarto, si proprietates illæ essent perfectiones: essent infinitæ, & vna contineret aliâ. Quinto, sequeretur vnam personam esse alia perfectiorem: quia perfectiones illæ essent veluti speciem diuersæ: & idè inæquales: species enim sunt sicut numeri. Atque ita illa saltem quæ est omnium perfectissima, esset perfectio simpliciter simplex.

Ad primum Respondeo esse in Deo plures realiter perfectiones relatiuas, vnicam absolutam: eodemque sensu inæquales esse Patres, quorum plurimi agnoscunt in Deo plures substantias; & plures res: ut Anselm. lib. de Incarn. Verbi, cap. 3. *videlicet nomen Christianum id non conuenit: & D. August. lib. 1. de doct. Christ. cap. 5. & Hilar. lib. 7. de Trinit. multò post medium.* Quæ tamen malè à quibusdam citatur in eandem sententiam lib. de Synodis, post duodecimum Anathematismos Orientalium, quasi ibi affirmet nomina Patris, & Filij, & Spiritus sancti, non simpliciter, neque otiosa proponi, sed significare diuenter propriam vniuscuiusque nominatam substantiam, & ordinem, & gloriam: ut sint quidem per substantiam tria, per consonantiam verò vnum. Malè inquam, citantur verba illa, ut propria Hilarij, cum ab ipso tantum referatur ex expositione fidei Synodi cuiusdam Antiochena, ab ipsoque representantur paulò post.

Sicut autem dicuntur tres substantiæ, & tres res: ita etiam tres entitates relatiue dici possunt, tres vnitates, tres bonitates, tres quidditates, tres existentia, tres durationes,

102. Refellitur qui dicunt relationes diuinas non esse perfectiones.

103. Sicut in Deo plures realiter perfectiones.

tres perfectiones relatiuæ, & alia id genus, quæ æquivalent, ac necessariò vel includuntur, vel importantur, & multiplicuntur realiter in tribus relationibus realiter distinctis, videlicet paternitate, filiatione, & spiratione passiuæ: nam quartâ relationem, nempe spiratio actiuæ, non distinguitur re à paternitate, & à filiatione, sed illis duabus identificatur, sicut essentia identificatur omnibus. Quod autem ait Damasc. lib. 1. de fide cap. 9. paulò post initium, in proprietate Patris, quàm vocat innascibilitatem, non esse axioma, seu dignitatem: intelligit, præ Filio, cum quò Patrem ibi confert: aut negat tantum absolutam dignitatem, non relatiuam. Neque enim contradicitur illis, quæ subiungit cap. 10. Vbi agnoscit differentiam in diuinis personis secundum perfectionem subsistentiæ, atque Patrem, & Filium distingui perfectionibus personalibus.

104. Ad secundum Respondeo nullam in quavis personarum diuinarum esse perfectionem, quæ non sit in alia, saltem eminenter ratione essentia, in qua proprietates ipsarum personarum productiuam, & productarum continentur eminenter. Licet autem paternitas non sit formaliter in Filio, non idem Filius est imperfectus. Sicut neque Pater est imperfectus, quia filio non est formaliter in ipso. Neque Deus ipse est imperfectus, quia non est in eo formaliter ratio lapidis vel leonis. Nam ex negatione perfectionis impossibilis, eo modo quo est impossibilis, non oritur propriè imperfectio in eo qui illam habet perfectiori, & possibili modo: sed tantum ex negatione perfectionis debita, aut possibilis, etiam quoad modum, & nullo modo habitæ, neque formaliter, neque eminenter in re sumpta ad quæ prout est à parte rei, secundum totam realitatem suam.

105. Ad tertium Respondeo, quemadmodum quilibet trium personarum habet realem quandam proprietatem, quæ constituitur & distinguitur ab alijs: ita esse in quolibet formaliter proprietatem aliquam, quæ non sit formaliter in alijs. Vnde sequitur plus esse perfectionis secundum quid, extensiuè scilicet, in tribus simul sumptis, quàm in quolibet singulatim: non tamen simpliciter, & intensiuè, quia quilibet relatione essentia tantum continet eminenter, quantum Trinitas tota: quo sensu locus Augustini obiectus intelligendus est: Sic etiam Deus & mundus simpliciter sunt quid perfectius secundum quid, & extensiuè tantum, quàm Deus solus: quia mundus aliquas habet perfectiones, quæ non sunt in Deo formaliter, & non intensiuè, neque simpliciter & propriè: quia quicquid est in mundo perfectionis, continetur in Deo modo eminentissimo. Non dicitur autem aliquid perfectius propriè & simpliciter ex accessu perfectionis non simpliciter simplicis ad perfectionem simplicem, ipsam emi-

neret continentem.

Ad quartum Respondeo proprietatem diuinam esse infinitam in suo genere: at non simpliciter in omni genere perfectionis, loquendo de illis secundum id quod quodammodo superfluit essentia præcisè sumptæ. Neque propterea unam in alia contineri. Nam quod est infinitum in vno tantum genere, non propterea continet infinitum in alio genere. Imò ne quidem necessarium est, vt contineat quicquid est in illo genere, nisi sit infinitum in illo perfectissime, exhauriendo totam illius amplitudinem: quomodo Paternitas Dei patris est perfectissime infinita in genere paternitatis diuinæ. Nam alioqui creata lapidum multitudo aliqua infinita, & cæta dispositorum per lineam ductam ab Oriente in Occidentem, posset creari alia multitudo infinita lapidum à Meridie in Septentrionem, & alia: innumeræ illis parallelæ, aut secundum alias differentias innumeratas. Quare falluntur qui definiunt infinitum, extra quod nihil est.

Ad quintum Respondeo, non oportere vt species quæ non sunt absolute, neque habent naturam diuersam, licet quidditates & rationes proprias habeant diuersas, sint inæquales inter se, & vel maiores, vel minores, licet sint differentes: vt que in eo species vniuersim sint sicut numeri. Quod si proprietates diuinæ sunt aliqua reale, & quasi specie differunt, vt negari non potest, patiuntur eandem difficultatem aduersarij, quamuis negent esse perfectiones: in quos similiter cetera argumenta ab ipsis obiecta retorqueri possunt.

Dices videri per se notum, quòd esse principium sit perfectius secundum se, quàm esse principium: & dare esse alteri, quàm accipere ab alio: & esse à se, quàm esse ab alio. Pater autem ratione suæ proprietatis habet vt sit principium, & det esse alteri, & sit à se: ergo &c. Item negari non potest, quin Pater sit perfectior Spiritu sancto, & Filius similiter. Nàm in Filio est duplex relatio. Vna, generationis passiuæ: altera, spirationis actiuæ. Quarum prior æqualis est in perfectione, spirationi passiuæ, quam solam habet Spiritus sanctus. Ergo Spiritus sanctus superatur à Filio altera relatione spirationis actiuæ. Idemque dic de generatione actiuæ, & spiratione actiuæ Patris, collati cum Spiritu sancto. Confirmatur, quia spiratio actiuæ spiratoris non est minoris perfectionis, quàm spiratio passiuæ spirati. Nam si non est perfectius spirare, quàm spirari: & dare esse, quàm accipere, saltem non est imperfectius. Ergo Pater & Filius, quæ spirantes, seu ratione spirationis actiuæ, sunt æqualis perfectionis cum Spiritu sancto. Atqui præter spirationem actiuam, habent proprias relationes, quibus inter se opponuntur & distinguuntur, generationem scilicet actiuam, & passiuam. Ergo eatenus superant perfectione Spiritum sanctum: Pater quidem, ratione ge-

Qualibet perfectio est in quolibet persona diuina formaliter vel eminenter.

In tribus personis diuinis plus est perfectionis, quàm in vna, extensiuè tantum.

nerationis actiua: Filius autem, ratione passiva.

109.

Persona diuina producens non est per se, sed quia persona producta.

Ad primum, nego antecedens. Id enim non est verum in perfectissimo illo modo productionis & communicationis qui est in Trinitate, in quo ex simplici & absoluta necessitate principium producit communicando eandemmet essentiam, in omni genere perfectionis infinitam, & identificatam cum termino formali producto. Terminusque productus existit ex absoluta necessitate ab intrinseco. Et tam necesse est ab intrinseco ut sit persona quae producit, quam ut sit persona producens. Quamque est necessarium ab intrinseco personam producentem esse secundam: tam est necessarium ab intrinseco terminum illius fecunditatis existere: ex intrinseca, inquam, ipsius termini perfectione: Nam ut alibi diximus, terminus fecunditatis generatiuae, aut spiratiuae, existit necessarium; non ex eo tantum quod habeat principium necessarium determinatum ad sui productionem: id enim esset habere tantum necessitatem ab extrinseco: sed potius terminus ille, seu persona diuina producta, per se, & quatenus talis est, atque ex intrinseca sua perfectione non minus habet necessitatem existendi per processionem ab illo principio: quam principium illud habeat intrinsecam necessitatem essendi & producendi. Talis autem terminus, tanta necessitate connexus cum suo principio, non illi subiectus, neque ab illo dependens, sed aequali necessitate absoluta existens, tamque illum inferens necessarium in existendo, quam ab ipso inferitur, debet omnino esse par & aequalis perfectionis cum suo principio. Et in tali modo productionis non est melius aut beatius dare quam accipere. Cum is qui dat, ideo sit ut det ex absoluta necessitate: neque sit magis propter se, quam propter terminum quem producit ex intrinseca & absoluta necessitate suae perfectionis.

110.

Personae diuinae quomodo sunt aequales.

Ad secundum responderi potest primo non esse inconueniens quod Pater, aut Filius, ratione vtriusque perfectionis comparata cum vnica Spiritus sancti, sit secundum quid extensius & improprie inaequalis, quamuis intensius & simpliciter sint aequales, quatenus quilibet continet eminenter, ratione essentiae, quamcumque alterius perfectionem propriam: quia consistat essentia diuina, in qua sunt omnes perfectiones vel formaliter, vel eminenter, etiam relatiuae. Vnde ex ea parte omnes personae sunt inter se aequales intensius & simpliciter. Sic etiam non est inconueniens quod Pater & Filius magis conueniant inter se secundum quid, quam cum Spiritu sancto: habeantque praeter identitatem naturae, conuenientiam in ratione productiui ad intra: quae conuenientia est aliqua perfectio, & non est in Spiritu sancto. Sane Patres Graeci non

dubitarunt dicere, Patrem esse maiorem Filio; non natura, sed ratione personae. Vt Nazianzenus orat. 3. de Theologia longe a fine, Athanas. orat. 2. contra Arian. prope finem, Basil. lib. 4. contra Eunomium, Damascen. lib. 1. de fide cap. 9. & ex latinis Hilar. lib. xi. de Trinit. longe ante medium. Videri potest Clichtoueus super Damascen. lib. 1. de fide cap. 9. & 11. Et Suar. lib. 2. cap. 2. num. 6. vbi notat Patres aliquos intellexisse de Filio, vt Deo, inud Ioan. 14. Pater maior me est. Quod licet verum non existimem, neque consentaneum doctrinae supra tractatae: alioqui enim paternitas esset perfectio simpliciter simplex, quia melior ipsa quam filiatio ei impossibilis: idemque esset dicendum de spiratione aeterna respectu passiva: hoc tamen placuit annotare, ne quis timore trepidet, vbi non est timor.

Quod si adhuc videtur esse curius responderi secundum potest spirationem passivam, sicut responderi immediate & proprie relationi spirationis actiuae, tunc verò & mediate relationibus paternitatis & filiationis, quatenus de ratione Patris & Filij est dare & accipere naturam cum fecunditate spirandi: ita per se solam illis aequalere, & tantum conferre perfectionis Spiritui sancto, quantum oppositae relationes tribuunt personis Patris & Filij ipsi oppositis relatiue. Neque propterea spiratio passiva erit perfectio simpliciter simplex: quia non melior ipsa quam paternitas aut filiatio impossibilis, secundum id totum quod importat. Veraque enim importat spirationem actiuam ratione cuius, adaequate sumpta, aequalis saltem perfectionis est cum spiratione passiva.

SECTIO XI.

De relationibus personarum inter modi essentiae diuinae.

Respondeo affirmatiue cum Henrico 2. Rp. Summae art. 55. quaest. 6. Alens. 1. p. q. 44. in corp. Bonavent. in 7. dist. 1. p. 2. art. 1. q. 1. ad 3. Aureolo ad eandem dist. p. 2. art. 4. Ricardus dist. 32. art. 1. quaest. 1. Suar. lib. 4. de Trin. cap. 6. num. 4. Vasq. disp. 120. cap. 6. num. 27. in fine. Ruis disp. 12. de Trin. sect. 5. num. 3.

112.

Henric. Alens. Bonau. Ricard.

Probatum primo auctoritate Patrum. Iustinus enim Martyr in expositione fidei de Trin. dicit haec omnia, ingenitum, genitum, procedentem, id est, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum; non ad essentiam accipere, sed ad modos subsistentiae, eo quod modus subsistentiae vocibus his exprimitur. Vt Pater a Filio iuxta subsistentiae modum differat, salua idem

Probatum relationes esse modos essentiae diuinae.

NO
PAR